

Delrapport 5

Hva kjennetegner gode barneskoler?

NIFU har på oppdrag fra Utdanningsdirektoratet undersøkt hva som kjennetegner barneskoler som skårer godt på nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk.

RAPPORT | SIST ENDRET: 15.01.2013

Tittel:

Hva kjennetegner barneskoler som oppnår høy skår på nasjonale prøver? : delrapport 5 fra prosjektet Ressurser og resultater i grunnsopplæringen

Rapporten:

[Last ned rapporten hos NIFU \(PDF\)](#)

Forfatter:

Jens B. Grøgaard

ISBN:

978-82-7218-868-8 (Nettutgave)

Utgiver:

NIFU

År:

2012

Rapportserie: «Ressurser og resultater i grunnsopplæringen»

Rapporten er NIFUs femte delrapport fra prosjektet «Ressurser og resultater i grunnsopplæringen». Den inneholder analyser av prestasjonsnivå og prestasjonsutvikling blant grunnskoleelever som gjennomførte nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk på 5.trinn i 2007 og på 8. trinn i 2010. Analysene er rettet mot elever som ikke har skiftet skole de tre siste årene i barneskolen.

Se også:

- [Delrapport 1: Ressurser og læringsresultater](#)
- [Delrapport 2: Godt læringsmiljø gir gode skolerresultater](#)

- Delrapport 3: Kjønn og bakgrunn viktig for prestasjonsutvikling
- Delrapport 4: Tre spørsmål om undervisningspraksis og læringsmiljø
- Delrapport 6: Den gode timen: En kvalitativ studie av undervisning og læringsarbeid
- Sluttrapport: Jakten på kvalitetsindikatorne

Forskerne finner følgende fellestrekk:

- Skolene har et stort undervisningsomfang og undervisningen er lærerstyrt.

Barneskoler som er gode i både lesing, regning og engelsk gir mye undervisning i plenum (tavle), elevene arbeider individuelt i klassen eller basisgruppen under oppsyn og veiledning av læreren, og elevene diskuterer fag med læreren i plenum. Skoler som presterer høyt i engelsk har også et stort omfang av elevaktiv undervisning. Det betyr at elevene samarbeider to og to, i grupper, prosjekter og praktiske øvelser.

- Elevene oppfatter at arbeidsmiljøet er godt. Læringsmiljøet er trivelig, inkluderende, støttende, punktlig og faglig fokusert.
- Skolene har en godt utbygget informasjonsteknologisk infrastruktur.
- Gode barneskoler har et høyt timetall.

Gode skoler er overrepresentert i kommuner som bevilger et timetall i barneskolen ut over det minimumsnivået som er fastsatt av skolemyndighetene.

- En stor økning i andelen minoritetselever på skolen reduserer sannsynligheten for at skolen blir en høyt presterende skole.

Dette er den sterkeste av alle sammenhenger i modellene som brukes for å analysere prestasjonsforskjeller på skolenivå. Dette har sammenheng med fordelingen av utdanningsressurser og inntekt i befolkningen. NIFU identifiserer dette fenomenet som bosettingssegregering.

Bosettingssegregering er spesielt tydelig i Oslo hvor barneskolene er overrepresenterte både blant de beste og de svakeste skolene på alle typer nasjonale prøver. Dette skyldes at det i Oslo er mye sterkere bosettingssegregering etter sosioøkonomiske og etniske kriterier enn i andre fylker.

Slik påvirkes skoler resultatene av elevsammensetningen

NIFU har også undersøkt sammenhenger mellom elevenes bakgrunn og skolens resultater.

- Det er en fordel for elevene å gå på en skole der det er en viss andel minoritetselever

NIFU anslår at en andel minoritetselever opp til 11–20 prosent av elevene er positivt for resultatene. Dette gjelder bare på nasjonalt nivå. I Oslo kan en minoritetsandel blant elevene opp til 20–30 prosent gi

positive resultater. Forskerne mener det er paradoksalt at det bare er majoritetselevne som får utbytte av at det er et visst innslag av minoritets elever på skolen.

Majoritets elever av begge kjønn og alle sosiale lag har fordel av å tilhøre en skole som domineres av elever fra "middelklassen" (foreldre med høy utdanning og høy inntekt). Elever med bakgrunn fra ikke-vestlige land ser imidlertid ikke ut til å få utbytte av å tilhøre slike skoler.

NIFU viser at både majoritets- og minoritets elever trolig får positivt utbytte av undervisningsformer som den andre gruppen taper på. Majoritets elevne tjener på en lærerstyrt undervisning. For minoritets elevne ser det ikke ut til å være slik. Her er tendensen at elevne tjener på en elevaktiv undervisning, som bygger på samarbeid mellom elever.

NIFUs tolkning er at faglig samarbeid med majoritets elever kanskje representerer en viktig inkluderingskanal i barneskolen, en snarvei inn i majoritets fellesskapet på skolen.